

Strafanstalterne i Danmark 1892-93.

I april d. å. er beretningen om strafanstalterne i Danmark for finansåret 1892-93 udkommen, udgivet af overinspektionen for fængselsvæsenet.

Dermed er således løftet i beretningen 1891-92, om årlige beretninger om strafanstalterne for fremtiden, indfriet, og det er sket med en præcision, som lover det bedste. Dermed er tillige Danmark kommen paa højde med de fleste andre stater, hvor årlige meddelelser om strafanstalterne i almindelighed gives, og de nødvendige oplysninger om et område, der af hensyn til alle derhen hørende forhold ingensinde bør være uoplyst, foreligge nu offentligheden på et så tidligt tidspunkt, som det med rimelighed kan forlanges.

Men også formen, der er givet beretningen, synes, i almindelighed set, at måtte vinde bifald og påskønnelse, ligesom indholdet bærer vidnesbyrd om, at udarbejdelsen er ledet af en fagmand med nidkærhed og interesse for at bringe en efter forholdene så tilfredsstillende beretning som muligt. Takken herfor tilkommer den konstituerede overinspektør for fængselsvæsenet, direktøren for Vridsløselille strafanstalt, AMMITZBØLL. Jo mere overhovedet fagdannelsen kan få lejlighed til at gøre sig gældende i alt, hvad der

vedrører fængselsforholdene, desto mere skal det nok vise sig, at kun den er fængselsmand, som ad praktisk vej har uddannet sig som sådan, og at det ikke længere er nok til en tilfredsstillende administration af en fængselsinstitution at have været militær, eller at have taget juridisk examen, eller været politimand end sige at være i slægt eller stå i venskabsforhold til indflydelsesrige personer, som det tidligere gik. De foran nævnte stillinger kan selvfølgelig hver for sig i forbindelse med særlige evner og erhvervet menneskekundskab være gode elementer til en dygtig fængselsmand. Men i og for sig indeholde de intet kriterium for personens duelighed til at blive fængselsmand. Vil man højne fængselsinstitutionens anseelse, må man skaffe den faglige uddannelse den tilbørlige anseelse, således at det bliver klart, at der til at styre et fængsel hører først og fremmest en fængselsmand.

Efter den i beretningen optagne statistiske oversigt var hele fangetallet i strafanstalterne 757 31 marts 1892 og 758 i 1893, af det første tal var 601 mænd og 156 kvinder, af det sidste 621 m. og 137 kv. Når det i tabel 2 hedder, at 7 m. og 2 kv. befandt sig i sindssygeanstalter, så opstår ganske naturligt det spørgsmål, er deres sygdom opstået under straffen, eller må i hvert fald foranledningen søges før straffen? Med billighed kan måske svaret ikke ventes i tabellen, men denne synes overhovedet temmelig overflødig ved den årlige redegørelse. Efter samme tabel er den betingede frihed ved årets udgang tilstået 7 mænd og 2 kvinder.

Strafarbejdet var 31 marts 93 forbedringshus for 524 fanger, 428 m. og 96 kv., og tugthus for 234, 193 m. og 41 kv. Af samtlige fanger på det nævnte tidspunkt, det, som altid er benyttet, når intet andet nævnes, vare 422 cellefanger (alle forbedringshusfanger), deraf 349 m. og 73 kv. Fællesfanger vare 272 m. og 64 kv., i alt 336. Af dette tal vare igen 193 m. og 41 kv. tugthusfanger, 79 m. og 23 kv. forbedringshusfanger. Med

andre ord, forbedringshusarbejde afsones i celle — regelen — af 349 m. og 73 kv., eller 81,5 pct. m., 77,2 kv., i fælleskab — undtagelsen — af 79 m. og 23 kv., eller 18,5 pct. m. og 22,8 pct. kv. Gennemsnitlig kan man altså regne c. 20 pct. forbedringshusfanger, som ikke afsones straffen i celle, hvilket menes at være, som undtagelse betragtet, et for stort forholdstal; man må nemlig erindre, at straffeloven siger, at forbedringshusstraf i regelen afsones i celle. Dette må ikke misforstås således, at noget i den henseende skulde kunne lægges overbestyrelsen til last, men jeg har kun derved villet antyde, at en reform i princippet for vor fuldbyrdelse af straffen vil kunne være nødvendig. Man må nemlig være klar på, at den måde, hvorpå fængselsreformens gennemførelse i Danmark har udviklet sig, har ført os bort fra hovedtrækkene i fængselsreformen, som de vare opstillede i 1842, og hvorefter den af DAVID blev sat iværk. Overensstemmende hermed byggedes Horsens tugthus til mandlige tugthusfanger i fælleskab, Vridsløselille cellefængsel til mandlige forbedringshusfanger. Straffeloven af 1866, som fulgte efter disse anstalters opførelse, opretholdt vel princippet, fælleskab for strafarbejde over 6 år, det vil sige tugthus, og celle for stratarbejde fra 6 mdr. til 6 år, det vil sige forbedringshus. Men den praktiske udførelse af straffelovens bestemmelser om idømmelse af strafarbejde for recidivisterne medførte en langt hyppigere anvendelse af forbedringshusstraf på disse end egentlig tilsigtet efter loven. Derved kom antallet af personer, der skulde indsættes i Vridsløselille strafanstalt, til at overskride det antal, anstalten var beregnet på, medens antallet af tugthusfanger samtidig blev mindre end påregnet, og derved blev det nødvendigt at danne en celleafdeling i Horsens strafanstalt for disse til forbedringshus dømte recidivister, der omfatter næsten ligeså mange individer som selve tugthuset. Man kan sige sig selv, at, selv om man indretter en celleafdeling i Horsens, så kan gennemførelsen af cellestraffen der ikke få den samme karakter,

som gennemførelsen af samme straf må have i den til samme indrettede anstalt, hvor ånden i fuldbyrdelsen har dannet sig lige fra første færd og efterhånden er bleven traditionel, ligesom troen hos personalet på straffens betydning ikke kan få den indflydelse på gennemførelsen, når straffen fuldbyrdes på gentagne gange recidivister. Det er vistnok ikke usandsynligt, at hele dette forhold vil blive genstand for en alsidig drøftelse, når der næste gang kommer til at foreligge en tiårs beretning om fængselsvæsenet fra overinspektionens hånd.

Fangedagene har for mænd udgjort 227617 eller daglig i gennemsnit 623, for kvinder 52413 eller i gennemsnit 144.

Den gennemsnitlige idømte straffetid har for tugthusfangerne været 4,02 år for mænd, 5,31 for kvinder, og for forbedringshusfanger 1,38 i Horsens, det er for recidivisterne, 1,33 i Vridsløselille, for kvinderne 1,44. Altså for kvindefangerne har, såvel for tugthusstraf som for forbedringshusstraf, straffetiden været højest.

Af forbrydelserne, hvorfor de i året indsatte fanger have været dømt, spiller som altid tyveri hovedrollen, således ere 142 mænd og 20 kvinder indsatte for groft tyveri; for simpelt tyveri 194 m. og 38 kv. Medens kvinderne af det samlede antal indsatte fanger udgør omtrent en sjettedel, udgør de af dem for tyveri indsatte en femtedel. Af samtlige indsatte kvindefanger udgør de for tyveri indsatte over halvdelen, for mandsfangernes vedkommende er forholdet her omtrent som tre til fem. Af mandsfangerne ere 39 dømt for sædelighedsforbrydelser, 34 for brandstiftelse, for samme forbrydelse 7 kvinder.

Straffetiden har først betydeligere tal under 3 år. Således giver 3 til 2 år 43 mænd og 11 kvinder, 2 til 1 år har de højeste tal for mænd, 170, for kvinder 1 år til 8 mdr., nemlig 34.

Alderen giver det højeste tal såvel for mænd som for kvinder i 30—40 års alder, det næststørste falder på

20—25 år i begge køn. Omtrent 12 pct. af indsatte af begge køn ere 18 til 20 år gamle.

Uægte fødte ere 25 pct. af de indsatte kvinder, af mændene noget over 20 pct.

Det daglige gennemsnitstal af syge har for mandsfanger været 2,03, for kvindefanger 4,69. Dødsprocenten var for kvindefangerne 0,69, for mandsfangerne 0,8, deraf i Horsens 0,67, i Vridsløselille 0,93, i dette tal findes en selvmorder.

De disciplinære forseelser have blandt andre angået respektstridigt forhold, der for Horsens strafanstalt omfatter 11, dovenskab og andre misligheder ved arbejdet, der i samme anstalt omfatter 127, medens tallene for disse i de andre anstalter ere forholdsvis lave. Indbyrdes meddelelse danner i Vridsløselille og Christianshavns anstalter den mest fremtrædende disciplinære forseelse. Straffene, der ere tildelte for disse forseelser, have været mørkt eller ensomt fængsel for c. 20 pct. af forseelsernes samlede antal, og det er anvendt i alle anstalterne; vand og brød er med en enkelt undtagelse udelukkende anvendt i kvindefængslet; prygl er kun anvendt i Vridsløselille, og fratagelse af begunstigelser på en undtagelse nær kun benyttet i Horsens strafanstalt.

At udtale nogen begrundet mening om de disciplinære forseelser og de anvendte straffe er alene umulig, fordi oplysningerne, som foreligge, og om hvis fremstilling intet lader sig sige, ikke kan give lejlighed dertil. Derimod kan det ikke undgås at bemærke det store tal for Horsens strafanstalt på dovenskab og misligheder ved arbejdet og den formentlig tilsvarende straf af fratagelse af begunstigelser. Af den særlige redegørelse for Horsens strafanstalt synes de nævnte store tal imidlertid ikke at fremgå direkte, når man ikke medtager 90 fanger, som ere berøvede arbejdsdouceur, uden at dette er betragtet som straf. Uoverensstemmelsen fremkommer ved, at denne berøvelse af arbejdsdouceur i den almindelige oversigt er medtaget under straffe.

Af de i året indsatte fanger vare 134 mænd, deraf 9

tugthusfanger, og 38 kvinder eller ialt 27,56 pct. ikke straffede før; 35,42 pct. var straffet før med vand og brød eller mindre straffe, de øvrige 37,02 pct. var straffet før med strafarbejde, 1 person endog 11 gange, 3 8 gange. Tilbagefaldet efter tidligere afsonet strafarbejde falder med næsten dobbelt så stort et tal på forbedringshusfangerne som på tugthusfangerne i Horsens, et vidnesbyrd om, hvor uheldig den korte frihedsstrafs anvendelse på recidivisterne er, og i hvor høj en grad der trænges til en forandring i så henseende.

Tiden for tilbagefaldet efter afsonet strafarbejde er, som naturligt er, størst det første år efter løsladelsen; men tallet er beklageligt stort endnu efter 5 års forløb. Væsenligst er det naturligvis tyvene, der falde tilbage; de stjele påny; også i sædelighedsforbrydelser findes adskillige gentagelser, noget, som ligger nært at forudsætte, og hvortil muligt lovens i visse forhold strænge straffe bidrage deres. At brandstiftere derimod påny begå samme forbrydelse, hører til sjaldenhederne og må vel i de fleste tilfælde henføres til abnormiteter i en eller flere retninger.

Tilbage står nu kun beretningens finansielle oplysninger, hvorefter årets udgift pr. fange gennemsnitlig var 615,06 kr. I Christianshavns strafanstalt 697,86 kr., i Horsens 584,65 kr. og i Vridsløselille 562,67 kr. Af den samlede gennemsnitsudgift for en fange 615,06 kr. har statskassen udredet 518,79 kr. Statskassens virkelige tilskud var 387112,94 kr.

Fr. Stuckenberg.